

Comandor (rtg) prof. dr. Aurel PENTELESCU

Ionuț-Constantin PETCU

PREOTUL ORTODOX ROMÂN IOAN DĂNCILĂ (1889-1983) ÎN ARMATA AUSTRO-UNGARĂ ÎN ANII 1915-1918

Se știe, între 1867-1918 Imperiul Austriac (1804-1918) se împarte în două monarhii componente: Imperiul Austriei și Regatul Ungariei, fiecare cu capitala sa, Viena și, respectiv, Budapesta. Drept urmare, de la 1867 armata Monarhiei bicefale includea trei structuri relativ distincte: *armata comună* (k.u.k. Armee), destinată să apere imperiul în cazul unor atacuri din exterior; *armata teritorială* (k.u. Honved), destinată să apere ordinea statală în partea aflată sub dominația maghiară; *armata teritorială* (k.k. Land-wehr-ul) destinată să apere ordinea statală în partea aflată sub dominația austriacă. Franz Joseph a deținut funcția de împărat al Austriei și pe cea de rege al Ungariei de la 1867 până la moartea sa, în 1916; era și comandant suprem al armatei¹.

Potrivit unor studii aprofundate recente, în Dubla Monarhie, toți absolvenții de studii teologice hirotoniți preoți și numiți în această funcție erau incluși în rezerva armatei în caz de război, deci mobilizabili. Mai mult, existau preoți români (ortodocși sau greco-catolici) în structurile militare ale Dublei Monarhii. În februarie 1914 circa 11 preoți români serveau în cadrul Serviciului Religios al Armatei Austro-Ungare, în armata comună, iar, la aceeași dată, erau 9 preoți militari români greco-catolici și 12 preoți militari ortodocși în armata teritorială, la Honvezi, precum și 3 preoți ortodocși în armata teritorială, la Landwehr².

Aceste sumare informații ne permit să precizăm că preotul ortodox român Ioan Dăncilă a servit în armata austro-ungară timp de 3 ani, 4 luni și 29 zile, adică de la 2 iunie 1915 până la 10 octombrie 1918, când a fost demobilizat, în războiul din 1914-1918, atât pe frontul rusesc (Galiția), cât și pe frontul italian³. În cele ce urmează, câteva repere biografice, cât și informațiile aferente despre acesta ca preot căpitan rezervă la Regimentul 31 Infanterie (român) din armata austro-

ungară în acei ani.

Preotul Ioan Dăncilă s-a născut la 2/14 iunie 1889 în localitatea Mănerău, plasa Hunedoara, județul Hunedoara, azi sat în comuna Pestișu Mic, fiul lui Constantin Dăncilă, preot paroh în Mănerău și al Mariei Dăncilă, născută Pop, nașterea fiind consemnată în *Matricola botezaților comunei bisericești greco-orientale Mănerău*, tom 2, pagina 3, numărul 29⁴. A urmat Liceul de stat din Deva (1899-1907), absolvit cu diplomă de bacalaureat, și Institutul teologic din Sibiu (1907-1910), licențiat în teologie la 21 ani⁵. La 18 septembrie 1910 s-a căsătorit cu Maria Cioara din Geoagiu de Sus,

casnică, căsătoria fiind înregistrată în *Registrul stării civile pentru căsătorii pe anul 1910*, sub nr. curent 16 (40), comuna Geoagiu de Sus, jud. Alba. Din căsătorie au rezultat copiii: Ioan-Marius (n. 1911), Ștefan (n. 1914) și Mioara (n. 1916)⁶. A fost hirotonit preot la 10 septembrie 1910 și numit preot paroh la Mănăstirea Râpa Râmețului, jud. Alba, unde a funcționat până la mobilizarea sa, în 2 iunie 1915, în armata austro-ungară. După demobilizare, în 10 octombrie 1918, a revenit la parohia de unde a plecat. A fost mobilizat din nou, la 8 aprilie 1919, de data aceasta în armata română. „Pe timpul cât a funcționat ca paroh în arhiepiscopia noastră (Arhiepiscopia Ortodoxă Română de Alba-Iulia și Sibiu – n.n.), – se arată într-un document al acestei instituții eclesiastice din anul 1947, anul pensionării preotului militar Ioan Dăncilă, în gradul militar asimilat de colonel – adică de la data de 9 septembrie 1910 până la data de 2 iunie 1915, apoi

Preot căpitan rezervă Ioan Dăncilă (1889-1983), la 27 ani (1916), mobilizat în Armata Austro-Ungară

de la data de 10 octombrie 1918 până la data de 8 aprilie 1919 Sfinția Sa a beneficiat de un salariu anual de 1600 (una mie șase sute) coroane [...] Pe timpul de la data de 2 iunie 1915-10 octombrie 1918 preotul I.[oan] Dăncilă a beneficiat numai de solda gradului de preot căpitan, făcându-i-se detragerile (reținerile – n.n.) cuvenite pentru fondul de

pensiuni respectiv de către autoritatea militară în drept⁷.

Aceste detalii le considerăm utile pentru cercetarea noastră, întrucât ne oferă datele și perioadele de activitate ale preotului Ioan Dăncilă. Ele preced datele din *Foaia matricolă* întocmită de organele militare românești, aflată în Arhivele Militare Române. Le extragem și le consemnăm și noi în cele ce urmează.

La data de 8 aprilie 1919 preotul Ioan Dăncilă a fost mobilizat și repartizat la Regimentul 90 Infanterie, Partea Operativă (P.O.) din Sibiu, cu care – precizăm noi – a făcut campania de la Tisa până spre Budapesta, împotriva elementelor bolșevice conduse de Bela Kun (1886-1938; Republica Sovietică Ungară), iar la data de 1 ianuarie 1920 a fost primit în cadrele active ale armatei române cu gradul preot maior activ (Î.D. nr. 395 din 4 februarie 1924, cu vechimea din 1 ianuarie 1920). Pentru ca la 1 aprilie 1921 să fie demobilizat, odată cu demobilizarea generală a armatei⁸.

După demobilizare, ca preot militar activ, în gradul de maior, a fost repartizat în garnizoana Sibiu, confesorul garnizoanei și al școlilor militare de ofițeri. Alături de alți câțiva preoți militari români din fosta armată austro-ungară a format corpusul prim al preoților Episcopiei Militare, înființată prin legea din anul 1921, sub Episcopul Justinian Teculescu (1865-1932; episcop militar: 1923-1924), care la 8 noiembrie 1923 l-a hirotesit în funcția de protopop al preoților militari, în Catedrala Încoronării de la Alba Iulia⁹.

La 31 martie 1929, la 40 de ani, preotul militar Ioan Dăncilă a fost înaintat la gradul militar asimilat de Locotenent-colonel (Î.D. nr. 890/1929; „Monitorul Oficial”, nr. 71/1929). Pentru ca la 1 octombrie 1937 să fie numit șef al Clerului Militar Corpul VII Armată, cu reședința în Sibiu, funcționând sub Episcopul Dr. Partenie Ciopron (1896-1980; episcop militar: 1937-1948), până la pensionarea sa în anul 1947. A fost înaintat la gradul militar asimilat de Colonel la data de 8 iunie 1940 (Î.D. nr. 1842/1940), iar la 28 iunie 1940 avea să fie mobilizat (Î.D. nr. 2135/1940), în urma evenimentelor tragice din vara aceluși an, 1940. Ulterior avea să fie numit vicar al Episcopiei Armatei Române și îl va însoți pe Episcopul Partenie Ciopron în toate vizitele canonice și drumurile pastorale printre ostași din anii 1941-1944. Va fi, de asemenea, un vrednic colaborator al revistei lunare „Arma Cuvântului” organul oficial al Episcopiei Militare în anii 1940-1944. De fapt, în anii 1922-1940 a publicat mai multe volume cu meditațiile și cuvântările rostite la diferite prilejuri în fața elevilor, viitori ofițeri ai armatei române, cât și a ostașilor. Avea 58 ani când a fost pensionat. Va mai trăi încă 36 ani. După pensionare, în 1947, s-a stabilit la Aiud, str. Axente Sever, nr. 53, unde locuia fiica sa Mioara. A trecut la Domnul în 20 iunie 1983, la 94 ani¹⁰.

Enumerăm în continuare distincțiile primite din partea Statului român și a Bisericii în anii 1920-1941, astfel: Ordinul Coroana României cu spade în grad de Cavaler (1920); Răsplata Muncii pentru Biserică, clasa I (1923); Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918 (1923); Ordinul Steaua României, clasa a V-a (1927); Ordinul Coroana României în grad de Ofițer (1931); Medalia Meritul Cultural, clasa a II-a (1932); Brăul Roșu (insigna de protoiereu) (1932); Steaua României în grad de Ofițer (1940); Medalia Ferdinand I cu spade pe panglică (1940); Ordinul Coroana României, clasa a III-a (1941)¹¹. Mai adăugăm că preotul Ioan Dăncilă cunoștea (scris, citit, vorbit) limbile germană, maghiară, franceză¹².

Conform documentelor din arhivele militare române preotul Ioan Dăncilă a participat cu Regimentul 31 Infanterie austro-ungar (român) în perioada 22 februarie 1916-10 octombrie 1918 „pe frontul rusesc la Branovice și pe frontul italian în ofensivele a VI-a, a VII-a și a VIII-a pe Carst”¹³.

La declanșarea Primului Război Mondial, în vara anului 1914, Galiția constituia cea mai mare provincie a Austriei. Aria ei geografică se întindea pe aproape întreg teritoriul Republicii Slovace de astăzi, precum și părți din Polonia și Rusia (azi Republica Ucraina) aflate în nordul și estul Munților Carpați. La sfârșitul anului 1915, rușii au început ofensiva împotriva orașului Cernăuți (Czernowitz), pentru a contracara o posibilă acțiune militară asupra României de către forțele austro-ungare, cât și de a zădărnici planul Puterilor Centrale de a ajunge spre Caucaz și Marea Caspică. Generalul rus Aleksei Brusilov (1853-1926) a dezvoltat o puternică ofensivă în vara anului 1916, în urma căreia armata austro-ungară a fost izgonită din Galiția, iar trupele rusești se aflau deja la Nistru¹⁴.

Desigur, o cercetare în arhivele militare austriece ar permite să se identifice locațiile Regimentului 31 Infanterie austro-ungar (românesc), precum și acțiunile militare la care a participat. Ca documente de epocă, noi deținem câteva fotografii din arhiva familiei în majoritate de pe frontul din Rusia. Una dintre ele, impresionantă: în mijlocul unei păduri de conifere (Munții Carpați, sigur) este amenajat un altar din trunchiuri de lemn, iar în odăjdii de preot ortodox, preotul militar căpitan Ioan Dăncilă, săvârșește Sfânta Liturghie. Descoperiți, în genunchi, cu armamentul individual la ei, soldații ascultă rostirea preotului. Pe verso, fotografia e datată în creion: 1916-IV, 11 (11 aprilie 1916). Deci, de Sfintele Paști!

În context, mai precizăm că Frontul de Est, zis Rusesc, era, în 1914, frontul de luptă între Rusia și Germania/Austro-Ungaria. Acesta includea frontierele între Prusia Orientală și Rusia, Germania și Polonia, Galiția și Polonia, Galiția și Rusia, pe o arie largă, de la Marea Baltică până la gurile Dunării, adică de la Kaliningrad în Rusia, via Biatystok, înspre sud-est până la Toruń în Polonia, în sud până la Katowice, spre est până la Lvov, iar la sud până la gurile Dunării¹⁵.

La 23 mai 1915, Italia a declarat război Austro-Ungariei. Scopul intrării în război: obținerea unor teritorii în nordul Mării Adriatice (zona Triest), care până în 1919 au aparținut Austro-Ungariei, apoi Iugoslaviei (Slovenia, Croația de azi). În anii 1916-1917 în zona Triest (platoul calcaros Carso) s-au dat patru mari bătălii, între forțele italiene, comandate de generalul Cadorna, care încercau să cucerească Trieste, și forțele austriece care apărau cu înverșunare zona. Prima bătălie a fost în septembrie 1916, italienii câștigând teren în înaintarea lor, dar au fost oprii de artileria grea a austrieilor. A doua bătălie a fost în octombrie 1916, cu o modificare a liniei frontului în favoarea italienilor și stabilizarea frontului pe timpul iernii. A treia bătălie a fost în mai 1917, când austriecii au fost izgoniți din zona Kostanjevica (Slovenia de azi) spre țărmul Mării Adriatice; contraofensiva lor a fost la începutul lunii iunie 1917, fără prea mare succes. A patra bătălie a avut loc în septembrie 1917, austriecii s-au dovedit mai puternici, respingând forțele italiene până dincolo de pozițiile lor inițiale¹⁶.

Fără documentația necesară în arhivele austriece, bănuim că Regimentul 31 Infanterie austro-ungar (român) a acționat în aceste bătălii, numite prin documentul citat „ofensivele VI, VII și VIII pe Carst”, unde platoul calcaros din nordul Mării Adriatice Carso a fost ortografiat „Carst”, conjuncția *pe* indică terenul acțiunilor militare, nicidecum o localitate. În anii 1915-1917 au avut loc alte cinci bătălii între forțele italiene și cele austriece de pe râul Isonzo (care izvorăște din Alpii Iulieni și se varsă în golful Trieste, sud-vest de portul Monfalcone). Prima bătălie, în iunie 1915, italienii ocupând poziția care domina platoul Carso. A doua bătălie a fost în iulie 1915, iar a treia a fost declanșată la 18 octombrie 1915, scopul fiind străpungerea fortificațiilor din jurul orașului Gorizia și dezvoltarea ofensivei în platoul Carso. Sosirea iernii a oprit acțiunile militare. Orașul Gorizia a fost cucerit de forțele italiene la 9 august 1916, care au câștigat și teren în platoul Carso, spre Trieste. Din nou iarna a oprit acțiunile militare. A cincea bătălie a început în mai 1917 cu un puternic asalt al forțelor italiene la nord de Gorizia. Contra-atacul forțelor austriece a fost foarte puternic, după care frontul s-a stabilizat, teatrul operațiunilor militare din zona Carso-Trieste încheindu-se de facto, luptele continuând pe Frontul de Vest¹⁷.

Pe frontul din Galiția (11 aprilie 1916). Preotul căpitan rezervă Ioan Dăncilă săvârșind Sfânta Liturghie de Sf. Paști

Acest scurt periplu pe frontul italian din anii 1915-1917 l-am considerat necesar (din nou: în absența cercetărilor noastre în arhivele austriece) spre a aproxima traseul Regimentului 31 Infanterie austro-ungar (românesc), unde preotul căpitan rezervă Ioan Dăncilă l-a însoțit în cei peste trei ani de front în Marele Război din anii 1914-1918. O fotografie portret, profil dreapta, în tunică militară, datată pe verso cu cerneală neagră: „Reifenberg, 916, XI, 10” și dedicația: „Mărioarei și Puișorilor noștri! Tata!” este un document de epocă important pentru preotul Ioan Dăncilă, care împlinise 27 ani, cât și pentru cercetarea noastră. Potrivit informațiilor (hartă) Reifenberg este comună din landul Renania-Palatinat, Germania, în partea de sud-vest, zona Saar Brücken, aproape de granița cu Franța. Potrivit fotografiei suntem în data de 10 noiembrie 1916. Datele de pe alte fotografii sunt din aprilie 1916, pe frontul din Galiția. Este posibil ca după bătăliile de pe frontul italian (zona Trieste și platoul Carso) Regimentul 31 Infanterie austro-ungar să fi fost trecut în refacere în Renania, la Reifenberg. Numai arhivele vieneze pot clarifica situația.

Nu avem știință ca părintele Ioan Dăncilă să fi ținut un *Jurnal de front* cât timp a slujit în armata austro-ungară. Credem că nici nu se putea, din motive de prudență politică: *cauza pentru care lupta nu era a românilor înrolați în armata împărăției bicefale*. Cu toate acestea, de pe front a scris unele articole care s-au publicat în presa românească din Transilvania sau, mai târziu, în volumele tipărite: *Om și caracter* (1922); *Clipe mărețe* (1923); *În slujba Neamului prin Evanghelie* (1925) ș.a. O amplă *Prefață*, datată: „În ziua Bunevestiri (27 martie – n.n.) 1925, Sibiu”, la volumul *În slujba Neamului prin Evanghelie* este semnată de Preot Dr. Gr.[igore] Cristescu, profesor la Academia „Andreiană” din Sibiu, evidențiază multiple aspecte în acest sens. Ne permitem să reproducem pasaje mai ample, astfel:

„Părintele Dăncilă, prietenul meu, ca preot pe front, a trăit într-un mediu de *realitate crudă* (subl. – Gr.C.) 4 ani întregi și experiențele sufletești pe care a avut prilejul să le facă în acest răstimp tragic, i-au slujit ca temelie la înălțarea preafrumoasei zidiri de idei, sentimente și atitudini – cu care ne sporește azi literatura noastră națională educativă”. Pentru a continua imediat:

„În acel *laborator moral* (subl. – Gr. C.), care a fost tranșeea, Sf.[in]ția] Sa și-a putut verifica credințele și idealurile sale sacerdotale și românești în lumina vie a faptelor. Acolo nu mai era loc, nici timp pentru uluirile iluzionismului. Pândită la fiecare pas de moarte, viața omenească lua înfățișări austere, iar gândurile care se îmbulzeau în mințile ostașilor căpătau sensul solemn al unui testament. Acțiunea era obiectivul zilnic al mulțimilor – și eroismul era idealul permanent al acțiunii. Viața se simplifica până la strictul ei necesar, ca să deschidă zări cât mai largi pasiunii pentru biruința unor interese excepționale”. Prefațatorul comenta mai departe:

„În această atmosferă de supraîncordare fizică și morală – în această luptă neostoită piept la piept cu realitatea, nu mai puteai rămâne un simplu spectator, momit de vraja contemplației impersonale, ci trebuia să intri în vâlmășag cu toate energiile ființei tale și cu cel mai lucid simț al jertfirii lor integrale (supraviețuirea în iureșul luptelor înlătura esceptativa – n.n.)”. Adaugă imediat:

„Duhovnic al românilor înrolați într-o armată chemată să lupte pentru înfrângerea și zădărnicierea idealului nostru milenar, Părintele Dăncilă a trebuit să-și învâluie conștiința sa în zăbranicul unei tragice resemnări, fără să abdice totuși de la intimele sale certitudini naționale (și îndeplinirea obligațiilor ca militar, ca preot militar, căpitan rezervă, în armata austro-ungară – n.n.)”. Pentru a conchide aproape apoteotic cu referire la cartea prefațată:

„Ca un izvor plin, sbucnește din steiul masiv și strivitor al disciplinei și obligațiilor rezerve mentale – puterea credinței în necesara și providențiala izbândă a visurilor românești”¹⁸.

De fapt, întreaga *Prefață* a Părintelui Preot prof. dr. Grigore Cristescu este citabilă. Excerptele prezentate încheagă un portret moral-spiritual al preotului căpitan rezervă Ioan Dăncilă, mobilizat în armata austro-ungară în anii 1915-1918 cum nu se putea mai exact și cuprinzător. Cine se va ocupa în viitor de monografia istorică a acestui ilustru slujitor al Altarului și al Armatei, în mod necesar va argumenta cu idei și excerpte din vasta literatură educativă și națională tipărită

de Părintele Ioan Dăncilă. Pentru că, așa cum se spune în mai sus amintata *Prefață*: „Fixând în pagini sculpturale orientările superioare de care trebuie să țină seamă pastorală militară, Sf.[in]ția Sa dă un relief admirabil misionarismului național și social în care trebuie să se încadreze întreaga lucrare a preotului român mobilizat”¹⁹.

Doamne ajută!

Oferim în continuare cuprinsul volumelor tipărite de protopopul Ioan Dăncilă (după ediția princeps a acestora).

1. **Om și caracter. Schițe.** Ediția I: Sibiu, f.a., Tipografia lui W. Krafft, 84 p. Dedicatie: *Închin această carte ELEVILOR ȘCOALEI MILITARE DE INFANTERIE «PRINCIPELE CAROL», în semn de dragoste și prietenie ce le păstrează: Duhovnicul lor. Sibiu, martie 1922.* Cota B.A.R.: II 7991. Ediția a doua revăzută și întregită, [Sibiu], 1924, Tiparul Institutului de Arte Grafice Dacia Traiana, 69 [-71] p., (fără dedicație). Cota B.A.R.: I 78.451. Cuprinsul ed. a doua: *Om și caracter • Când trec elevii mei • Dureri înăbușite • Radu Predea • Ne-au sosit recruții • Legământul nostru (*) • Popa Jan • Tablouri de la Ciucea • Un învățător român (*) • Avalanșa • Lângă mormântul lui • Crezul nostru (*) • Vouă (*) • O poezie.* Cele patru texte însemnate cu (*) întregesc ed. a doua. Volumul nu a mai fost reeditat.

2. **Clipe mărețe. Discursuri.** Ediția I: [Sibiu], 1923, Tiparul Institutului de Arte Grafice Dacia Traiană, 88 p. Cota B.A.R.: I 73.156. Mențiunea tipărită pe coperta I: *Cu binecuvântarea P. Sf. Episcop al Armatei.* Înainte de *Prefață* s-a tipărit (în copie) Scrisoarea de binecuvântare semnată de Episcopul Justinian Teculescu, Episcop de Alba Iulia, Inspector al Clerului militar. Cuprinsul ediției I: *Prefață* (semnată: *Autorul, Sibiu, noiembrie 1923*) • *De la 1859 la 1918 • Scutul nostru • Chemarea noastră • Regele nostru • Inima Țării • În umbra Crucii • În fața lui Christos • Ora et labora • Arma biruinței • Vorbesc mormintele • Bucurii discrete • „Puțin credinciosule de ce te-ai îndoit?” • Între Altare • Orfanii Țării • Pe urmele strămoșilor • Prin moarte la viață! • Ajutorul meu este Domnul • Cuvânt funebru.* În subtitlul celor 18 discursuri, autorul precizează: locul, data și ocazia Ținerii discursului. Volumul nu a fost reeditat.

3. **În slujba Neamului prin Evanghelie. Îndrumări morale și naționale.** Cu o *prefață* de prof. dr. Gr. Cristescu. Ediția I: Sibiu, 1925, Tipografia Școalei Militare de Infanterie „Principele Carol”, VIII + 201 p. Cota B.A.R.: II 80.943. Dedicatie: *Domnului Colonel Chr. Vasilescu, Comandantul Școalei Militare Infanterie „Principele Carol”. Omagiu pentru entuziasta și rodnică sa activitate de orientare morală și socială întru educarea viitorilor ofițeri, apărători ai Neamului românesc.* Autorul. Cuprinsul ediției I: *Prefață. Studii: Creșterea și formarea caracterelor creștine • Rolul și chemarea preotului român în armată • Episcopia Geoagiuului de Sus și Mănăstirea de la Râpa-Rîmeșului • Cu sufletul în slujba Neamului • În luptă cu bolșevismul. Articole: „Vrednic este!” • Sfânta Scriptură în războiul mondial • Câteva învățăminte din război • Puterea amvonului • Cântarea bisericească la sate • Cum se răspândește necredința • Muncă și omenie • N-a murit credința nici la orașe! • Care este cauza? • Leul și coroana • Răsplata noastră • Pe cărări greșite • Un nou Mesia când va sosi? • Cu sufletul mobilizat în permanență.* Autorul a împărțit *Tabla de materii* (Cuprinsul) în *Studii* (5 titluri) și *Articole* (14 titluri). Volumul nu a mai fost reeditat.

4. **Veghează! Cuvinte creștinești către tineret.** Volumul a cunoscut trei ediții: în 1926; în 1929; în 1936. Ediția I: [Sibiu], f.a., 157 [-159] p. Cota B.A.R.: I 86.951. Dedicatie: *Spre senină aducere aminte de ziua unui dor scump, împlinit de Alba Iulia în 2 iulie 1926. Închin gândurile mele creștinești ofițerilor eroi, vii și morți, din promoția 1896 Infanterie, Cavalerie și Marină. Ion DĂNCILĂ, Protoiereu Militar.* Ediția cuprinde: *Cuvânt înainte* (datat: *Sibiu, anul 1926. Autorul*); 24 titluri: *„Nimeni tinerețele tale să nu le defaime” • În fața conștiinței • Tinere, iubește pe Dumnezeu • Tinere, iubește pe aproapele tău • Tinere, ție zic: scoală-te! • Răsplata credinței • Un caracter: Iosif din Arimatea • Un caracter desăvârșit: Pavel • Lipsa de caracter: Irod • Doi prieteni: Ioan Botezătorul și Iisus Christos • Iubiți-vă Țara și să vă supuneți lui Dumnezeu • Soarta nesupusului: Adonias • Curiozitatea care omoară: Femeia lui Lot • Să ne curățim simțurile • Cu Iisus lângă fântâna lui Iacov • Cu Iisus pe lacul Genisaret • Cu Iisus spre Ierusalim • Cu Iisus către Golgota • Veghează! • Vino, Doamne Iisuse Christoase • Iisus și familia • Iisus, lumina lumii • Mie a vieții este Christos • Îndrăzniți, Eu am biruit lumea!*

Ediția a II-a: Sibiu, 1929, Tiparul Tipografiei Cavaleriei, 157 [-159] p. Cota B.A.R.: II 97.043. Cuprinsul include: *Cuvânt înainte* la ediția I; *Cuvânt înainte la ediția a doua* (datat: *Sibiu, anul 1929. Autorul*); 24 titluri (aceleași ca la ediția I, cu pagina identică).

Hirotesirea preotului maior Ioan Dăncilă ca protopop al preoților militari activi de către Episcopul Ioan Teculescu al Armatei (Catedrala Încoronării de la Alba Iulia, 8 noiembrie 1923)

Ediția a III-a: Sibiu, 1936, Tipografia Școalei de Ofițeri de Infanterie „Principele Carol”, 205 [-207] p. Cota B.A.R.: II 140.658. Cuprinsul include: *Cuvânt înainte la ediția I; Cuvânt înainte la ediția a treia* (datat: *Sibiu, anul 1936. Autorul*); 28 titluri: s-a renunțat la unele texte sau s-a reformulat titlul celor tipărite la edițiile anterioare. Primele 13 titluri au rămas identice. În continuare, după *Curiozitatea care omoară: O nobilă curiozitate • Să ne curățim simțurile (*) • Sănătate • Voi și duhul vremii • Voi și cei flămânzi • Voi și problemele vremii • Mama • Noi și sufletul nostru • Tinerilor, gătiți calea Domnului • Cu Iisus către Golgota (*) • Veghează (*) • Iisus și familia (*) • Iisus vă va lumina cărările vieții • Tinere! Ție a vieții este Christos • Tinerilor! Îndrăzniți alături de Christos voi veți birui lumea.* Titlurile însemnate cu (*) se regăsesc și în edițiile anterioare. Este lesne de observat că ultimele trei titluri sunt reformulate față de edițiile anterioare, cu unele modificări și în textul lor.

5. **În luptă cu ispita. Îndemnuri sufletești pentru ostașul român.** Volumul a cunoscut trei ediții: în 1929; în ?; în 1940. Ediția I: Sibiu, 1929, Tipografia Școalei Militare Infanterie nr.

2, 127 p. Cota B.A.R.: I 96.142. Dedicatie: *De primele ispite ale vieții, Tu m-ai păzit, scumpă Mamă. Memoriei Tale sfinte, cu smerenie închin această lucrare.* Ediția cuprinde: *Cuvânt înainte, nedat, semnat: Preotul Lt. Colonel ION DĂNCILĂ, Protopop militar; 18 titluri: „Și nu ne duce pre noi în ispită” • Nu-ți curma singur zilele • Nu fugi de datorie • „Paza bună ferește pe om de primejdia rea” • Ocolește pe ademitorii la păcat • Cinstește avut altuia • Ferește-te de neadevăr • Leneșul este dușmanul norocului și al sănătății lui • Așa grăit-a Pavel Apostolul • Lăcomia strică omenia • Aliații ispitei • „Iar ei nu vor vedea fața lui Dumnezeu” • Spune-mi cu cine te însoțești, ca să îți spun cine ești • Făurește-ți norocul numai prin munca ta • Mânia este un rău sfetnic • „De grăsimea bogăției altora, slăbește invidiosul” • „Omul mincinos este urâciunea lui Dumnezeu • În lupta cu ispita.*

Ediția a III-a: Sibiu, 1940, Tipografia Școalei de Ofițeri de Infanterie „Principele Carol”, 112 p. Cota B.A.R.: II 164.239. Cuprinsul este identic cu cel de la ediția întâi, inclusiv textul *Cuvânt înainte*. Volumul nu mai include dedicația ediției din anul 1929.

6. Cruce și spadă. Îndrumări morale și naționale pentru ostașul român. Ediția I: [Sibiu], 1930, f. tipo., 157 [-160] p. Cota B.A.R.: I 102.033. Dedicatie: *Soției mele.* Ediția cuprinde: *Cruce și spadă – Cuvânt înainte (datat: Sibiu, 1930. Protopopul Lt. Colonel I. DĂNCILĂ); 31 titluri: Sufletul românesc • Trăiască Armata României • Prin credință la biruință • Mai presus de toate: Țara • Credincios până la moarte • Neam de eroi • Mort pentru Patrie • Inimă de aur • Porunca a cincea • Adevărul și dreptatea înalță Neamul • Muncă și ordine • Camarazii • Ostașul creștin • În Casa Domnului • Pe urmele strămoșilor • Cuiuință și omenie • Îngrijii mormintele eroilor • Legământul nostru • Crezul nostru • Răsfoiți și cetiți cu drag istoria Neamului și a Țării Românești • Cetiți Scripturile! • Vitejie ostășească • Ne-au sosit recruții • Jurământ ostășesc • Trăiască Regele • Drapelul Țării • Onoarea ostașului • În luptă cu bolșevismul • Rugați-vă! • Recunoștința voastră • Dumnezeu cu voi.*

7. Dumnezeu, Patrie și Rege. Îndrumări morale și naționale pentru elevii școlilor militare. Volumul a cunoscut două ediții: în 1933; în 1935. Ediția I: [Sibiu, 1933], fără tipo., 173 [-175] p. Cota B.A.R.: II 120.400. Dedicatie: *Domnului General de Divizie VIRGIL ECONOMU, Comandantul Corpului 7 Armată, întru amintirea timpului petrecut în Sibiu. Călduros și respectuos Omagiu, de profundă stimă și de sinceră admirație. Autorul.* Ediția cuprinde: *Cuvânt înainte (datat: Sibiu, 10 mai 1933. Protopopul Lt. Colonel ION DĂNCILĂ); 27 titluri: Jertfa lui Marcus Curtius • Pro Patria • Sublimul apostolatului vostru • Mândria națională • Unirea cea mare • Praznicul sufletului românesc • Lauda Mucenicilor • Trăiască Regele • Țara privește cu încredere în voi • Pentru Țară și Rege • De ziua Patronilor școlilor noastre militare • În pragul apostolatului vostru • Credință și Biruință • Solidaritatea națională • Sănătate • Tinere! Îndrăznește și vei birui • În Vifleem, alături de familia Sfântă •*

De unde și încotro • Voi și cei flămânzi • Prin moarte la viață • Ai învins Nazarinene! • Mama • Fiat Lux • Voi și duhul vremii • Curiozitatea care omoară • O nobilă curiozitate • Chivernisiți-vă comorile spirituale.

Ediția a II-a: [Sibiu, 1935], fără tipo., 173 [-175] p. Cota B.A.R.: II 131.312. Dedicatie: *Elevilor mei.* Cuprinsul ediției este identic cu cel al ediției precedente inclusiv paginația.

De precizat că la ambele ediții materia cuprinsului este structurată în două părți: **I. Tinerilor, ...dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului; II. ...și lui Dumnezeu, cele ce sunt ale lui Dumnezeu...** Partea a doua începe cu titlul *În Vifleem, alături de Familia Sfântă (În peștera din Vifleem, în mijlocul Familiei Sfinte – titlul textului din interiorul volumului, diferit de cel consemnat la Cuprins).* Pe coperta exterioară a volumului existent la B.A.R. se păstrează timbrul tipărit: „INTERZIS”, precum și mențiunea „F.S.” (Fond Special).

8. Un nou apostolat. Pregătirea premilitară a tineretului României-întregite. Câteva îndrumări morale și naționale pentru instructori, [Tip.(ografia) „Cavaleriei” – Sibiu, 1935], 14 p. Cota B.A.R.: II 129.376. Lucrarea nu a mai fost reeditată.

9. Biserica strămoșească și Marea noastră Unire. Contribuția Mitropolitului Nicolae [Bălan] la actul Unirii de Icon.[om] Stavr.[ofor] Lt. Colonel I.[OAN] DĂNCILĂ, Confesorul Garnizoanei Sibiu, în volumul *Omagiu Înalt Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, la douăzeci de ani de arhipăstorie*, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1940, pp. 42-55. Cota B.A.R.: III 173.775. Lucrarea nu a mai fost reeditată.

Note:

1. Dedicatiile menționate sunt tipărite de către autor.
2. După anul 1947 nici unul dintre volumele menționate nu s-au mai reeditat, nici după 1989.
3. Este lesne de observat că în volumele *Cruce și Spadă, Dumnezeu, Patrie și Rege* s-au inclus și texte din volumele anterioare, singurele la care s-a procedat astfel.
4. Reeditarea integrală a lucrărilor Protopopului Ioan Dăncilă ar întruni doar condiția de document istoric. O selecție riguroasă din opera sa scrisă s-ar impune cu necesitate pe viitor, ca cinstire a unui important duhovnic al Armatei Române în anii interbelici, cu inclusiv biografia sa.

ROMANIAN ORTHODOX PRIEST IOAN DĂNCILĂ (1889-1983) IN THE AUSTRIAN-HUNGARIAN ARMY BETWEEN 1915 AND 1918

The article presents information regarding the military career of Romanian orthodox priest Ioan Dăncilă. At the end the authors offer dates about the volumes that the military priest wrote.

Keywords: Romanian orthodox priest, Ioan Dăncilă, Austrian-Hungarian Army, front, parish

NOTE

1 Cf. *Enciclopedia universală britanică*, vol. 2, Editura Litera, București, 2010, p. 26; vezi și alte surse enciclopedice.

2 Ionela Zaharia, *Clerul militar român din Austro-Ungaria (1914-1918)*, în „Misiunea”, anul II, nr. 1 (2), 2015, pp. 119-120.

3 Arhivele Militare Române (AMR), fond Direcția

Personalului. Birou Cler, dosar nr. 18791, f. 471 (Fișa de pensie). Calculul s-a făcut până la data de 1 noiembrie 1918.

4 Ibidem, f. 491 (Extras nr. 32/22 iunie 1897).

5 Cf. Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, ediția a doua, Editura Enciclopedică, București, 2002, p.152.

6 AMR, fond Direcția Personalului. Biroul Cler, dosar

nr. 18791, f. 489 (Extras din Registrul stării civile) și f. 503 (Certificat de naționalitate).

7 Ibidem, f. 480 (*Certificat de serviciu* emis de Arhiepiscopia Ortodoxă Română de Alba Iulia și Sibiu, la 3 oct. 1947).

8 Ibidem, f. 482 (*Foaia matricolă*).

9 Ibidem.

10 Ibidem. Informațiile din *Foaia matricolă* au fost completate cu altele din diverse surse editate (Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români ș.a.*).

11 Cf. Ibidem, f. 482.

12 Ibidem, f. 481 verso.

13 Ibidem.

14 Cf. Ian V. Hogg, *Dicționarul Primului Război Mondial*, Editura Niculescu, București, 2007, p. 78.

15 Ibidem, p. 77.

16 Ibidem, pp. 43-44.

17 Ibidem, pp. 95-96.

18 Preot Prof. Dr. Grigore Cristescu, *Prefață*, în vol. Ioan Dăncilă, *În slujba Neamului prin Evanghelie. Îndrumări morale și naționale*, Tipografia Școalei Militare Inf., „Principele Carol”, Sibiu, 1925, pp. V-VI.

19 Ibidem, p. VI.